

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**بندر ماهشهر در دفاع مقدس
(جلد دوم)**

(آبان ۱۳۶۰ - خرداد ۱۳۶۱)

سرشناسه	: شیرالی، عادل، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: بندر ماهشهر در دفاع مقدس/ مولفان عادل شیرالی، نرگس شامحمدی؛ ویراستار نیره‌السادات افتخاری.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، ۱۴۰۰ -
مشخصات ظاهری	: ج.: مصور (بخشی رنگی).؛ ۱۴/۵×۲۱سم.
شابک	: 978-964-495-674-4 : ج. ۲. 978-964-495-695-9
وضعیت فهرست نویسی	: فاپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۶۱.
یادداشت	: نمایه.
مندرجات	: ج. ۱. مهر ۱۳۵۹ - ۱۳۶۰ -
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- بندر ماهشهر Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Bandar Mahshahr جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- بندر ماهشهر -- شهیدان -- سرگذشتنامه Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Bandar Mahshahr -- Martyrs -- Biography جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- بندر ماهشهر -- نبردها Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Bandar Mahshahr -- Campaigns
موضوع	: بندر ماهشهر Bandar Mahshahr (Iran)
شناسه افزوده	: شامحمدی، نرگس، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره	: DSR۱۴۱۰
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۶۷۴۴۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فاپا

بندر ماهشهر در دفاع مقدس

مؤلفان: عادل شیرالی - نرگس شامحمدی

ناشر: موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

طراح جلد و تصاویر: نرگس شامحمدی

ویراستار: علی بهرامیان حروفچین: مینامیری روشن

شمارگان: ۲۱۰۰ نسخه نوبت چاپ: دوم، اسفند ۱۴۰۱

گرافیک و صفحه آرایی: عباس رضایی عزت

چاپ و صحافی: آبنوس - صداقت

شابک: ۹-۶۹۵-۴۹۵-۹۶۴-۹۷۸

قیمت ۷۰۰۰۰ تومان

دفتر توزیع و بخش: خیابان پاستور - خیابان ۱۲ فروردین جنوبی - کوچه خاقانی پلاک ۸

تلفن: ۶۶۴۶۹۹۵۸-۶۶۴۱۱۱۵۱-۶۶۹۷۰۲۰۵

نشانی پایگاه اینترنتی: www.ghadr110.ir نشانی پست الکترونیکی: info@ghadr110.ir

این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ شده است

فهرست

۹.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول
۱۴.....	سوسنگرد
۱۸.....	دهلاویه
۱۹.....	عملیات طریق القدس
۲۱.....	جغرافیای منطقه عملیات
۲۳.....	یگان‌های ارتش
۲۴.....	تیپ کربلا
۲۵.....	مأموریت گردان شهدا در عملیات طریق القدس
۳۸.....	برگشت به بندر ماهشهر
۳۸.....	تأثیر دعا در عملیات‌ها
۴۰.....	نقش گردان شهدا در عملیات طریق القدس
۴۱.....	پیام امام خمینی (ره)
۴۳.....	تصاویری از عملیات طریق القدس
۴۷.....	شهدای عملیات طریق القدس
۴۸.....	اصلاحی، ابراهیم
۵۰.....	بوشهری دلباری
۵۱.....	جوکار، سیف‌الله
۵۴.....	چوبکی، رشید
۵۵.....	دوپلانی، میثم (ایرج)
۵۷.....	شالو، ابراهیم
۵۸.....	قمری، یدالله
۶۶.....	محب‌علی، سهراب
۶۹.....	نیکخواه گاموری، حمزه
۷۲.....	صالحی، محمدعلی (علیخان)
۷۷.....	اسناد مصاحبه فصل اول
۷۷.....	اسناد منابع فصل اول
۷۹.....	فصل دوم: عملیات فتح‌المبین
۸۵.....	گردان شهدا
۸۶.....	منطقه فتح‌المبین
۸۷.....	شروع عملیات
۹۳.....	پیام امام خمینی (ره)
۹۷.....	تصاویری از عملیات فتح‌المبین
۱۰۱.....	شهدای عملیات فتح‌المبین
۱۰۲.....	دریساوی، محمد
۱۰۶.....	رئیس قنواتی، محمود
۱۱۱.....	سجادی، سید حسین
۱۱۲.....	عتیقی، عبدالنبی
۱۱۳.....	قشقایی، غلامحسین

۱۱۴	گاموری، عبدالرحیم
۱۲۰	اسناد مصاحبه فصل دوم
۱۲۰	اسناد منابع فصل دوم
۱۲۱	فصل سوم: عملیات بیت المقدس
۱۲۴	حرکت از ماهشهر
۱۲۴	تیپ ۴۶ فجر
۱۲۵	دارخوین
۱۲۶	آزادی خرمشهر
۱۲۷	شناسایی
۱۳۰	شروع عملیات بیت المقدس
۱۴۱	شهدای عملیات بیت المقدس
۱۴۲	آلبوشوکه، خلیل
۱۴۴	ابراهیم زاده، عبدالعظیم
۱۴۶	ابوعلی، مجید
۱۵۱	افضلی، ایاز
۱۵۲	بدیعی خوزانی، عبدالرضا
۱۵۳	بن سعیدی، رمضان
۱۵۳	بهبهانی، عبدالرحیم
۱۵۵	بیگلری، محمدرضا
۱۵۷	جعفری، حجت الله
۱۵۷	حیاتی، محمدرضا
۱۵۸	درویشی، ارسطو
۱۶۰	دریانورد، غلامعباس
۱۶۰	دریس، ناصر
۱۶۱	رودباری، حسن
۱۶۲	زکی، عزیز
۱۶۴	سینا، یحیی
۱۶۵	شریعت نژاد، عبدالرسول
۱۶۶	شعبانی، حسین
۱۶۸	شیخو، بیژن
۱۶۹	صالحی، محمد
۱۷۰	عتیقی نژاد، مجید
۱۷۲	غیشاوی، عبدالرضا فرزند چاسب
۱۷۲	غیشاوی، عبدالرضا فرزند عبدالنبی
۱۷۴	فرهانی شلش، عبدالخضیر
۱۷۵	قنواتی، عبدالرضا
۱۷۶	قنواتی، علی
۱۷۷	محدثی، رضا
۱۸۱	تصاویری از تشییع شهدای عملیات بیت المقدس در بندر ماهشهر
۱۸۷	اسناد مصاحبه فصل سوم
۱۸۸	نمایه اشخاص
۱۹۰	نمایه مکان

مقدمه

پس از چاپ جلد اول کتاب بندر ماهشهر در دفاع مقدس، تألیف و چاپ جلد دوم در دستور کار قرار گرفت. جلد دوم، عملیات طریق القدس (آزادی بستان)، فتح المبین و الی بیت المقدس (آزادی خرمشهر) را از آبان ۱۳۶۰ تا خرداد ۱۳۶۱ در بر می گیرد. کتاب بر اساس مصاحبه با رزمندگانی تألیف شده است که در عملیات جبهه‌های مذکور شرکت داشته و از نزدیک شاهد صحنه نبرد بوده‌اند. برای هر عملیات، با ۱۵ تا ۲۰ نفر مصاحبه کرده‌ایم؛ آنگاه متن به دست آمده از مصاحبه‌ها را با گفته‌های دیگر شرکت کنندگان در مصاحبه‌ها تطبیق دادیم. از سوی دیگر، این موضوع را در منابع مکتوب چون مقالات، اسناد، خاطرات و آثار مربوط به عملیات طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس نیز، پی گرفته‌ایم. بدین ترتیب، کتاب پیش رو حاصل ماه‌ها تحقیق و مصاحبه و بررسی آراء کارشناسان است. بخشی از کتاب درباره شهدای هر عملیات است؛ گرچه با وجود تلاش فراوان، مطلب چندانی از زندگی برخی از شهدا به دست نیامد و در برخی موارد، کسانی هم که از این شهدا اطلاعاتی داشتند، اما در نهایت همکاری نکردند.

به هر حال، حاصل کار در اختیار شماری از کارشناسان فنی قرار گرفت که بر این دست مطالب اشراف دارند و پس از بررسی آراء کارشناسان، مرحله نهایی تألیف شروع شد. تألیف کتاب از آغاز تا مرحله چاپ حدود یک سال و اندی طول کشید. ناگفته پیداست که در کار تألیف، شماری از دوستان مشارکت داشته‌اند: کسانی که در مصاحبه شرکت کردند و کسانی که متن نهایی را چندین بار خواندند. نتیجه آن که، این کتاب حاصل کوشش شماری از رزمندگان و فرهیختگان بندر ماهشهر است.

از سازمان‌های پشتیبان که به صورت‌های گوناگون کوشیدند تا این کتاب به سرانجام برسد، قدردانی می‌کنیم.

همچنین، از لطف و کوشش شورای کتاب نیز سپاسگزاریم.

دی ماه ۱۴۰۱

بندر ماهشهر

عادل شیرالی - نرگس شامحمدی